

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: زولتان پوزار*
برگردان و تلخیص: برزین روستائی
فرستنده: علی مشرف
۰۳ اپریل ۲۰۲۳

یوان متکی به طلا، دالر را به محاق می برد

دیدگاه‌های یک تحلیل‌گر اقتصادی دنیای سرمایه‌داری

* - زولتان پوزار، یکی از همکاران^۲ Credit Suisse و یکی از تحلیل‌گران ارشد نظم سرمایه‌داری است. هدف از انتشار این مقاله، آشنائی با دیدگاه‌های آن‌دسته از دوراندیش‌ترین خادمان دنیای سرمایه است که راه نجات امپریالیسم را در جنگ جست‌وجو نمی‌کنند. او در ادامه نوشته‌های دنباله‌دار خود تحت عنوان «برتون وودز ۳» (نامی که او به نظم جدید مالی جهانی داده است) به این نکته اشاره کرد که اکنون، کالاها نظم جدید جهانی را دیکته می‌کنند. او در آخرین مطلب سال ۲۰۲۲، توضیح داد که چگونه جهان اکنون به سمت نظم چندقطبی پیش می‌رود که «نه توسط سران کشورهای G7 غربی، بلکه توسط G7 شرقی (سران کشورهای بریکس) ساخته شده است».

درست است که بریکس مخفف گروه پنج کشور برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی است؛ اما پوزار می‌گوید که با گسترش احتمالی این گروه از طریق عضویت عربستان سعودی، ترکیه یا مصر، او به‌خود حق می‌دهد تا «G5» فعلی را تصحیح کند.

نویسنده بر سخنرانی رئیس جمهور چین شی جین‌پینگ در اجلاس اخیر در کشورهای عربی تمرکز کرده است، که برای پوزار به معنای قصد پیش افتادن از غرب، در اقتصاد جهانی است.

پوزار گفت: «سرمایه‌گذاران با درآمد ثابت باید مراقب باشند؛ نه فقط به این دلیل که فروش نفت به یوان، به قدرت دالر لطمه می‌زند، بلکه به این دلیل که محدودیت کالاها به معنای تورم بیشتر برای غرب است».

پوزار این بخش از سخنان شی جین‌پینگ را نقل کرد: «در سه تا پنج سال آینده، چین آماده همکاری با کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در زمینه‌های مهم زیر است: اول، ایجاد الگوی جدیدی از همکاری انرژی در تمام ابعاد، که در آن چین به واردات مقادیر زیادی از انرژی ادامه خواهد داد، چه نفت خام به صورت بلندمدت از کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، و چه خرید LNG بیشتر. ما همکاری خود را در بخش بالادستی، خدمات مهندسی، و همچنین ذخیره سازی، حمل و نقل و پالایشگاه [پائین دست] تقویت خواهیم کرد. برای تسویه حساب مبادله نفت و گاز طبیعی در بورس شانگهای به‌طور کامل از یوان استفاده خواهد شد [...] ما می‌توانیم همکاری مبادله ارز را آغاز کرده و پروژه پل m-CBDC را پیش ببریم.»^۳

پوزار در تشریح جدول زمانی «سه تا پنج سال» مورد اشاره شی جین‌پینگ، توضیح داد که از نظر بازار، این بدان معناست که نرخ تورم در پنج ساله آینده تداوم خواهد یافت، چرا که در آن مدت، نفت و گاز نه تنها به دالر، بلکه به یوان پرداخت می‌شود، و دیگر نفت و گاز مثل سابق با قیمت پائین (و به دالر) برای غرب در دسترس نیست، زیرا در وثیقه شرق است.

نویسنده می‌گوید: «احساس من این است که بازار شروع به درک این موضوع کرده است که جهان امروز از نظر سیاسی، از حالت تک قطبی، به چند قطبی می‌رود؛ اما هنوز این نکته را درک نکرده است که در نظم جهانی چندقطبی در حال ظهور، میانی ارزهای متقابل، کوچکتر، پایه‌های کالائی، بزرگتر، و نرخ تورم در غرب، بیشتر خواهد شد.» وی افزود که سودبرندگان از تورم «باید بدبین باشند، نه از خود راضی» چرا که «به نظر نمی‌رسد که کنترل نرخ تورم، به هیچ خطر ژئوپلیتیکی بیارزد».

غروب دالر نفتی، طلوع یوان نفتی

پوزار طی مقایسه عمده بین رویکرد شی جین‌پینگ و فرانکلین روزولت -رئیس جمهور وقت آمریکا با ملک عبدالعزیز بن سعود- تأکید کرد که ایالات متحده در آن زمان با «خاورمیانه‌ای که تازه شروع به توسعه کرده بود» سروکار داشت. غرب اساساً جریان نفت را از کشورهای عربی در ازای امنیت از طریق تسلیحات و ثبات درآمد تأمین می‌کرد. اما اکنون، روابط ایالات متحده و عربستان سعودی تیره شده است. آمریکا اکنون به دلیل انقلاب شیل، کمتر به نفت خاورمیانه متکی است و چین در نهایت بزرگترین واردکننده نفت شده است.

او افزود «در آن زمان، «نقدینگی و امنیت» برای یک منطقه در حال ظهور مهمتر بود. امروز «برابری و احترام» برای منطقه‌ای برجسته مهمتر است. چین اکنون از طریق آنچه که شی به عنوان «الگویی جدید از همکاری انرژی چند بعدی» توصیف می‌کند، این مورد را ارائه می‌دهد.»

این هم‌افزایی که در پیشنهاد رهبر چین مطرح شده است «به معنای نه تنها دریافت نفت در مقابل پول نقد، بلکه سرمایه گذاری در منطقه در «بخش پائین دستی» و استفاده از دانش منطقه‌ای برای همکاری در «بخش بالادستی» است.» پوزار اضافه کرد: «به عبارت دیگر، «نفت برای توسعه» (طرح‌های بزرگ و ایجاد اشتغال)، جایگزین سیاست «نفت در برابر اسلحه» شد. ابتکار کمربند و جاده، در یک بازی بزرگ بُرد-بُرد با چشم انداز ۲۰۳۰ عربستان سعودی مطابقت داشت.» این دیگر نور علی نور است. همه اینها به‌سود یوان خواهد بود، و با این وعده شی آغاز می‌شود که «برای تسویه حساب مبادله نفت و گاز طبیعی در بورس شانگهای به‌طور کامل از یوان استفاده خواهد شد.»

«چین که در حال حاضر بزرگترین خریدار نفت و گاز از کشورهای شورای همکاری خلیج فارس است، در آینده حتی بیشتر خرید خواهد کرد و می‌خواهد طی سه تا پنج سال آینده تمام آن را به یوان بپردازد.» پوزار همچنین خاطرنشان کرد که رهبر چین این را «نه در روز اول سفر خود - زمانی که فقط با رهبری عربستان ملاقات کرد- بلکه در روز دوم سفر خود، زمانی که با رهبری همه کشورهای شورای همکاری خلیج فارس ملاقات داشت» اعلام کرد. او خلاصه کرد:

«نفت شورای همکاری خلیج فارس در شرق + پرداخت یوان = سپیده دم پترویوان».

امتیازات یوان: پروژه‌ها، طلا، رمزارزهای بانک‌های مرکزی

فرصت‌های متعددی برای کشورهای شورای همکاری خلیج فارس وجود خواهد داشت تا یوان‌های به‌دست آمده از فروش نفت و گاز به چین را هزینه کنند. با اشاره به اظهارات شی، این موارد می‌تواند از «فروش زیرساخت‌های انرژی پاک، داده‌های بزرگ و مراکز رایانش ابری، پروژه‌های G5 و G6، و همکاری در تولید هوشمند و اکتشافات فضائی» باشد. «همکاری در بخش بالادستی» به‌طور بالقوه می‌تواند شامل «اکتشاف مشترک نفت در بحیره جنوبی چین» نیز باشد.

پوزار همچنین خاطرنشان کرد که بانک خلق چین برای اولین بار در بیش از سه سال گذشته اعلام کرد که ذخایر طلایش افزایش یافته است. چرا طلاهای خریداری شده توسط چین در چارچوب تسویه حساب یوان اهمیت دارد؟

پوزار توضیح می‌دهد: «زیرا در اجلاس سران بریکس ۲۰۱۸، چین یک قرارداد معاملات آتی نفت بر اساس یوان در بورس بین‌المللی انرژی شانگهای راه اندازی کرد و از سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷، یوان به‌ترتیب در بورس طلای شانگهای و هانگ کانگ قابل تبدیل به طلا بوده است.» وی افزود: پول، کار پول را انجام می‌دهد^۴. قابلیت تبدیل به طلا، بر قابلیت تبدیل به دلار، غلبه می‌کند.

شی همچنین در سخنرانی خود به طور خاص به پروژه پل m-CBDC اشاره کرد. پروژه ارز دیجیتال بانک مرکزی، «تراکنش‌های همزمان، هم‌تا به هم‌تا، برون مرزی، و تبادل ارز خارجی را امکان‌پذیر می‌کند» و توسط بانک‌های مرکزی چین، تایلند، هانگ کانگ و امارات متحده عربی انجام می‌شود. این امر مبادلات را «بدون دخالت دلار امریکا یا شبکه بانک‌های غربی که سیستم دلاری ایالات متحده در آن‌ها جاری است» امکان‌پذیر می‌کند...

«حالا کمی از دورتر بنگرید... که از ابتدای امسال، ۲۰۲۲، روسیه نفت را به چین در مقابل یوان، و به هند در مقابل درهم امارات می‌فروشد. هند و امارات در حال کار بر روی تسویه معاملات نفت و گاز به درهم تا سال ۲۰۲۳ هستند. و چین از شورای همکاری خلیج فارس می‌خواهد تا از بازار مبادلات شانگهای برای تسویه تمام فروش نفت و گاز به چین در مقابل یوان تا سال ۲۰۲۵ به طور کامل استفاده کند.» پوزار می‌نویسد: «این غروب پترودلر و طلوع پترویوان است»

چین و اوپک پلاس

عروج پترویوان چیزی نیست که بزودی آغاز شود، بلکه از قبل شروع شده است. در میان کشورهای اوپک پلاس، روسیه و ونزوئلا در حال حاضر پرداخت‌هایی را برای نفت به یوان با تخفیف‌های زیاد می‌پذیرند. پوزار خلاصه کرد: «روسیه، ایران و ونزوئلا حدود ۴۰ درصد از ذخایر اثبات شده نفت جهان را در اختیار دارند... کشورهای شورای

همکاری خلیج فارس نیز ۴۰ درصد از ذخایر اثبات شده نفت را در اختیار دارند (که عربستان نیمی از آن را به خود اختصاص داده است) ... و چین از آنها خواسته است که یوان را بپذیرند». وی افزود: با تأکید می‌گویم که ایالات متحده، نیمی از اوپک با ۴۰ درصد از ذخایر نفت جهان را تحریم و آنها را به چین واگذار کرده است، در حالی که چین با پیشنهادی که رد کردن آن سخت است، طالب نیمی دیگر از اوپک است. 20 درصد باقی مانده از ذخایر اثبات شده نفت، در شمال و غرب افریقا و همچنین اندونزی قرار دارد. به گفته پوزار، شمال افریقا در حال حاضر در حوزه نفوذ روسیه، و غرب افریقا در حوزه نفوذ چین است. اندونزی هم دستور کار خاص خود را با فلزات مورد استفاده در باتری دارد.

اعتبار از طریق کالا

به طور خلاصه، اینگونه است که چین به آرامی استفاده از یوان را در بازارهای نفت به اصطلاح «سه تا پنج سال» تحمیل می‌کند.

پوزار گفت: «چین نه تنها بهای خرید نفت بیشتری را بر حسب یوان پرداخت (و بدین طریق دالر را از میدان به‌در) خواهد کرد، بلکه سرمایه‌گذاری‌های جدید در صنایع پائین دستی پتروشیمی در ایران، عربستان سعودی و شورای همکاری خلیج فارس به معنای آن است که در آینده، ارزش افزوده بسیار بیشتری در منطقه به دست خواهد آمد که به معنای کاهش درآمد صنایع مشابه غربی است»...

آن‌طور که پوزار می‌گوید، پیشنهاد چین به کشورهای ثروتمندتر شورای همکاری خلیج فارس، اساساً محتوای متفاوتی دارد: رهائی. «مثال «مزرعه تا میز» را در نظر بگیرید: من مرغ و سبزیجاتم را به شما می‌فروختم، و شما سوپ را در رستوران پنج ستاره تان با سود خوب می‌فروختید؛ اما از این به بعد، من خودم سوپ را درست می‌کنم و شما آن را در یک قوطی می‌خرید. پس نفت از من، شغل از من، هزینه از شما؛ «کالای ما، مشکل شما».

پوزار می‌گوید اولین «قربانی» تاکتیک اعتبار از طریق کالا، تصمیم بزرگترین گروه کیمیائی جهان، BASF، برای کوچک‌سازی «دائمی» خود در اروپا، پس از افتتاح اولین بخش از تأسیسات جدید مهندسی پلاستیک ۱۰ میلیارد یورویی خود در چین است.

مانند هر چیز دیگر، اگر به‌عنوان وثیقه تعهد شود، می‌تواند دوباره توسط اعتباردهنده در چرخه معاملات قرار گیرد. پوزار توضیح می‌دهد که چگونه فک رهن، باعث افزایش ارزش می‌شود: «نفت با تخفیف زیاد، و مواد کیمیائی تولید شده در منطقه با صورت‌حساب یوان، به معنای فشار [بر بازار] از سوی شرق است، و صادرات مجدد نفت و مواد کیمیائی به غرب با صورت‌حساب یوانی، به معنای فک رهن در مقابل سود است». نشانه‌های این امر از هم اکنون وجود دارد. به‌عنوان مثال، چین ناگهان به صادرکننده بزرگ LNG روسیه به اروپا، و هند به صادرکننده بزرگ نفت روسیه و محصولات پالایش شده مانند گازوئیل به اروپا، تبدیل شده‌اند.

سکه بریکس

اما چین تنها طرفی نیست که بازی تأمین اعتبار کالائی را انجام می‌دهد. در ۲۲ جون ۲۰۲۲، در مجمع تجاری BRICS، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، خاطرنشان کرد که «ما در حال ایجاد یک ارز ذخیره بین‌المللی بر اساس سبدهی از ارزهای کشورهایمان هستیم».

این پروژه قرار است حق برداشت ویژه صندوق بین‌المللی پول (SDR) را به نبرد فراخواند؛ یک دارائی ذخیره بین‌المللی که در سال ۱۹۶۹ برای تکمیل ذخایر رسمی کشورهای عضو آن ایجاد شد. در سال ۲۰۱۶، یوان هم به دالر، یورو، ین و پوند انگلیس در سبد SDR پیوست.

جدول اوزان ارزهای معتبر، در سبد حق برداشت ویژه

جمع	پوند استرلینگ	ین جاپان	یوان چین	یورو	دالر آمریکا
100	7.44	7.59	12.28	29.31	43.38

این مبالغ برای مدت پنج سال از اول اگست ۲۰۲۲ قابل اجراء خواهد بود. (منبع: صندوق بین‌المللی پول)

پوزار، نظر سرگئی گلایزف، وزیر مسؤول ادغام و اقتصاد کلان کمیسیون اقتصادی اوراسیا، که همچنین مسؤول توسعه «پول ذخیره بین‌المللی» بریکس است، در تعیین چگونگی اندازه‌گیری دارائی جدید را چنین نقل کرد: «اگر [یک ملت] بخشی از منابع طبیعی [خود] را برای حمایت از نظام اقتصادی جدید ذخیره کند، وزن مربوطه در سبد ارزی واحد پولی جدید به همان نسبت افزایش می‌یابد، و ذخایر ارزی و ظرفیت اعتباری بیشتری را برای آن کشور فراهم می‌کند. علاوه بر این، خطوط سوآپ دوجانبه با کشورهای شریک تجاری، تأمین مالی کافی برای سرمایه‌گذاری مشترک و تأمین مالی تجاری را برای آنها فراهم می‌کند.»

روح این پروژه، همان پیشنهاد شی به کشورهای شورای همکاری خلیج فارس است: سوآپ ارز و توسعه پائین دستی برای تسویه با یوان.

سرگئی استورچاک، بانکدار ارشد بانک روسی VEB.RF در مصاحبه‌ای در اجلاس بریکس گفت: «بریکس و سایر کشورهای ذی‌نفع باید در مورد ایجاد سیستم مالی جهانی مستقل خود صحبت کنند؛ چه بر اساس واحد پول چین باشد و چه واحد دیگری. آنها باید در مورد این موضوع بحث کنند.»

به محض تحقق این پروژه، انتظار می‌رود که در میان اقتصادهای جهانی، مشارکت گسترده‌ای صورت بگیرد؛ زیرا عربستان سعودی، ترکیه و ایران همگی درخواست خود را برای عضویت در بریکس طرح کرده‌اند.

علاوه بر این، سازمان همکاری شانگهای (SCO) به عربستان سعودی و قطر (که نیمی از ذخایر نفت خلیج فارس را در اختیار دارد) وضعیت «شریک مذاکره» اعطاء کرد و مراحل پذیرش ایران را به عنوان عضو در آخرین جلسه سران در سمرقند آغاز کرد.

پوزار اضافه کرد: «اجلاس سران چین و شورای همکاری خلیج فارس یک چیز است و مشارکت ستراتیژیک چین با ایران چیز دیگری است^۵، اما عربستان سعودی و ایران به طور همزمان در حال پیوستن به ستون‌های نظم جهانی چندقطبی - بریکس و سازمان همکاری شانگهای- هستند؛ به‌علاوه ایده «سکه بریکس» به‌عنوان یک دارائی متکی به کالا، که اعضاء را تشویق می‌کند تا کالاهای خود را به «نهضت» بریکس ملحق کنند، باید سرمایه‌گذاران اوراق قرضه G7 را نگران کند؛ زیرا این روندها ممکن است از کاهش تورم و کاهش نرخ‌های بهره تا پایان این دهه جلوگیری کند.»

الگوی جدید

پوزار توضیح داد: «آن‌طور که من می‌بینم، الگوی جدید با مضمون «رهائی» همراه است. اعضای تحریم‌شده و غیرتحریم‌شده اوپک، با سرمایه‌چینی، قصد دارند سیاست «مزرعه تا میز» را اتخاذ کنند که در آن نه تنها نفت

می‌فروشند، بلکه مقدار بیشتری از آن را پالایش می‌کنند و مقدار بیشتری از آن را به محصولات پتروکیمیائی با ارزش افزوده بیشتری تبدیل می‌کنند».

وی خاطر نشان کرد که تمام رشد تولید جهانی نفت، ناشی از نفت شیل ایالات متحده و سایر منابع غیر متعارف مانند ماسه‌های قطرانی کانادائی است. عربستان سعودی در حال حاضر افزایش تولید خود را تنها به یک میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۲۵ محدود کرده است، در حالی که بزرگترین اپراتور نفت شیل - شرکت منابع طبیعی پایونیر - اخیراً گفته است که تسریع در حفاری، باعث فرار سرمایه‌گذاران و پرتاب این بخش، به قعر بازار بورس خواهد شد.

او خاطر نشان کرد: «به‌منظر من اگر ایالات متحده میادین نفت شیل^۶ را ملی نکند و خودش شروع به حفاری برای نفت برای افزایش تولید نکند، طی سه تا پنج سال آینده، ما شاهد بازار انعطاف‌ناپذیر نفت و گاز خواهیم بود».

وضعیت فعلی، بازار جهانی نفت را به‌روی چین و پیشنهادهای «رهائی‌بخش» او باز و آسیب‌پذیر می‌کند. همانطور که پوزار می‌گوید، این محدودیت‌های عرضه، به موقعیتی می‌انجامد که «الگوی جدید» احتمالاً به ضرر پالایشگاه‌ها و شرکت‌های پتروشیمی - و نتیجتاً رشد اقتصادی- در غرب خواهد بود: «تولید داخلی بسیار کمتر و تورم بیشتر. چرا که به‌طور پیوسته جایگزین‌های قیمت‌افزا از شرق وارد می‌شود».

پوزار همچنین گفت: بانک‌های مرکزی باید در باره تورم و ژئوپلیتیک، ملی کردن منابع، و «سکه بریکس» فکر کنند، که دور بعدی شوک‌های غیرخطی «که تورم را بالاتر از هدف نگه می‌دارد و بانک‌های مرکزی را مجبور می‌کند تا نرخ بهره را بالای ۵ درصد افزایش دهند» به همراه خواهد داشت.

1. <https://thedeepdive.ca/zoltan-pozsar-g7-investors-should-worry-about-gold-backed-renminbi-eclipsing-dollars-commodity-encumbrance/>

۲. گروه کردیت سویس، یک مؤسسه مدیریت دارائی ارشد، و محافظ سرمایه‌گذاری ثروتمندان است. م

۳. پل- m-CBDC که از حروف اول «چند رمزارز بانک مرکزی» ساخته شده- به‌معنای اتصال بین‌المللی چند رمزارز است که می‌رود تا در مبادلات جهانی نقش مهمی بازی کند. م

۴. سِر جان ریچارد هیکس، اقتصاددان بریتانیائی، در مقاله «نقد نظریه پولی» (۱۹۶۷) می‌نویسد: پول چیزی است که وظایف پول را انجام می‌دهد. م

۵. البته تاکنون رفتار ایران، نشان دهنده اعتقاد حاکمیت به پیوند ستراتیژیک با چین نبوده است. ایران هنوز صادرات نفت خود به چین را با دالر تسویه می‌کند و هیچ گام جدی برای تنظیم روابط برد-برد درازمدت با چین برنداشته است.

۶. نفت شیل، نفتی است که با روش گران‌قیمت گرماکافت، هیدروژنه کردن، و انحلال سنگ‌های نفتی به‌دست می‌آید.

دانش و امید شماره ۱۶، اسفند- حوت- ۱۴۰۱